

УДК658.1.001.14

Павлюк Л.В., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0003-2519-3243>

e-mail: L.pavliuk@lntu.edu.ua

Luidmyla Pavliuk, Phd of Economic Shiences, associate Professor

Lutsk National Technical University

<https://orcid.org/0000-0003-2519-3243>

e-mail: L.pavliuk@lntu.edu.ua

Савош Л.В., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0003-0831-201X>

e-mail: L.savosh@lntu.edu.ua

Larysa Savosh, Phd of Economic Shiences, associate Professor

Lutsk National Technical University

<https://orcid.org/0000-0003-0831-201X>

e-mail: L.savosh@lntu.edu.ua

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мета нашого дослідження полягає в вивченні основних понять, що стосуються процесу бізнес-планування, яке впроваджується для підвищення ефективності підприємницької діяльності. В статті зазначено важливу роль процесу бізнес-планування, яке є головним елементом загальноновживаної системи планування на сучасних підприємствах, що функціонують в жорстких конкурентних умовах. Як відомо, процес бізнес-планування передбачає написання бізнес-плану підприємства.

В свою чергу, в роботі зазначено, що бізнес-план – це деталізований документ, який дає змогу чітко розуміти всі характеристики та особливості реалізації підприємницької ідеї через впровадження інвестиційного проєкту та виявляти оптимальні джерела фінансування для отримання позитивного ефекту.

В статті також відзначено, що процес бізнес-планування є надзвичайно важливим та життєво необхідним для забезпечення ефективної підприємницької діяльності:

- для інвесторів та власників бізнесу як головний світоч їх діяльності;
- можливих контрагентів, потенційних споживачів чи майбутніх співробітників, з якими можна будувати бізнес;

- потенційно-можливих та реальних інвесторів, які забезпечать фінансування майбутнього бізнесу;

- для керівної ланки управління при виконанні ними їх головних функцій тощо.

Ключові слова: бізнес-план, процес бізнес-планування, підприємницька ідея, бізнес-проєкт, ефективність.

CONCEPT AND MEANING OF BUSINESS PLANNING FOR MODERN ENTERPRISES

The purpose of our research is to study the main concepts related to the business planning process carried out in modern enterprises. The article states the important role of the business planning process, which is the main element of the commonly used planning system at modern enterprises operating in tough competitive conditions. As you know, the business planning process involves writing a business plan for the enterprise.

In turn, the work states that a business plan is a detailed document that allows you to clearly understand all the characteristics and peculiarities of the implementation of an entrepreneurial idea through the implementation of an investment project and to identify optimal sources of financing to obtain a positive effect.

The article also noted that the process of business planning is extremely important and vital for ensuring effective entrepreneurial activity:

- for investors and business owners as the main beacon of their activity;
- possible counterparties, potential consumers or future employees with whom you can build business;
- potential and real investors who will provide financing for the future business;
- for the leading link of management when they perform their main functions, etc.

Key words: business plan, business planning process, business idea, business project, efficiency.

Постановка проблеми в загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.

Як свідчать наукові дослідження, процес бізнес-планування сьогодні є одним з найбільш важливих елементів загальної системи фінансового планування на сучасних підприємствах, які функціонують в умовах жорсткого конкурентного середовища. Саме якісно здійснене бізнес-планування дозволяє повністю задовольнити потреби підприємства в реалістичних оцінках щодо доцільності

майбутніх капіталовкладень, а також сприяє залученню потенційних інвесторів для здійснення фінансування підприємницької ідеї.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Над вирішенням проблем щодо визначення основних понять та особливостей бізнес-планування працювали ряд українських та зарубіжних вчених, як от: Л. Будякова, П. Друкер, С. Мочерний, Д. Мітчелл, М. Розпутняк, О. Шапошнікова, А. Левицька, В. Павлов, О. Солдатенко та інші дослідники і теоретики.

Цілями статті є дослідження головних понять та особливостей здійснення процесу бізнес-планування на сучасних підприємствах та виокремлення головних цілей здійснення процесу бізнес-планування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Як свідчать наукові дослідження, бізнес-план – це детально розроблений документ, який дає чітке уявлення про всі аспекти реалізації будь-якого комерційного проекту. В свою чергу, він дозволяє запланувати необхідні заходи для реалізації підприємницької ідеї та виявляти оптимальне фінансове забезпечення для отримання позитивного ефекту. На практиці бізнес-план можна вважати однією з форм експертної оцінки щодо доцільності та ефективності впровадження бізнесу.

В той же час процес бізнес-планування є одним з головних елементів здійснення процесу управління створенням, успішним функціонуванням та стратегічним розвитком сучасних підприємств. Саме цей процес в достатній мірі дозволяє здійснити прогноз найбільш важливих фінансово-економічних параметрів господарювання, а також чітко виокремити та узгодити основну місію, генеральні цілі, доцільну стратегію, тактику розвитку підприємства та можливий потенціал підприємства.

Згідно наукових доробок українських вчених, процес бізнес-планування складається з кількох великих етапів [Макаренко Н.М., Олійник Н.М., 2017]. На першому підготовчому етапі проводиться відбір учасників, консультантів

та експертів, окреслюються головні цілі, встановлюються завдання та розподіляються обов'язки та компетенції між виконавцями.

На наступному етапі здійснюється безпосередньо детальна розробка бізнес-плану та всіх його етапів. На третьому етапі відбувається представлення основних положень бізнес-плану для потенційних інвесторів та розглядаються можливості його корегування в процесі реалізації [Ковальська Л.Л., Кривов'язюк І.В., 2020].

Як свідчить наукова економічна література, до основних функцій та цілей детальної розробки та впровадження бізнес-плану сучасними підприємствами відносять:

- отримання необхідної інформації про мету господарювання підприємства, розроблені завдання, генеральну ціль його функціонування, бажану рентабельність та заплановану ефективність;
- одержання точної інформації щодо особливостей проведення виробничого процесу на підприємстві, яке здійснює процес бізнес-планування;
- отримання детальної характеристики про товари та послуги, які виготовляє чи планує виготовляти підприємство;
- здійснення економічного прогнозування щодо розвитку підприємства, встановлення його конкурентних позицій та виявлення унікальних особливостей;
- проведення дослідження ринку продукції, яка характерна для підприємства, де впроваджують бізнес-план;
- економічного обґрунтування доцільності впровадження підприємницької ідеї та інвестиційного проекту на підприємстві;
- одержання оцінки професійного рівня та ключових компетентностей керівної ланки управління підприємством [Варналій З.С., 2019].

Висновок. Отож, діяльність сучасних підприємств у ринковій економіці передбачає розуміння бізнес-планування як важливого елементу робочого процесу, який доцільно використовувати на всіх етапах виробничої діяльності. В той же час, багато керівників не в змозі в повній мірі оцінити

важливість якісного бізнес-планування на підприємстві. Вони не розуміють важливість цього процесу та того факту, що наявність ретельно розробленого бізнес-плану допомагає отримати додатковий прибуток, досягнути запланованих результатів діяльності та підвищити ефективність господарювання.

Бізнес-план спонукає підприємців ретельно вивчати кожен елемент виробничого процесу та дозволяє передбачати всі ризики, які можуть виникнути в процесі впровадження бізнес-плану. У випадках неможливості вирішення проблем, факт їх виявлення дозволить вчасно зреагувати та прийняти вчасне та правильне управлінське рішення про відмову від бізнес-проєкту чи його відтермінування тощо.

Список бібліографічного опису

1. Макаренко Н.М., Олійник Н.М. Бізнес-планування. Навчально-методичний посібник. Херсон : ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 224 с.
2. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
3. Варналій З.С., Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Білик Р.Р. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.

References

1. Makarenko N.M., Oliinyk N.M. Biznes-planuvannia. Navchalno-metodychnyi posibnyk. Kherson : TOV «VKF «STAR» LTD», 2017. 224 s.
2. Ekonomika pidpriemstva : pidruchnyk / pid zah. red. d.e.n., prof. Kovalskoi L.L. ta prof. Kryvoviazziuka I.V. Kyiv : Vydavnychiy dim «Kondor», 2020. 700 s.
3. Varnalii Z.S., Vasylytsiv T.H., Lupak R.L., Bilyk R.R. Biznes-planuvannia pidpriemnytskoi diialnosti : navch. posib. Chernivtsi: Tekhnodruk, 2019. 264 s.